

Analyse budgettekort 2022 gemeente Bloemendaal

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.....	3
2. Budget Participatiewet	5
2.1. Wat is de omvang van het tekort	5
2.2. Globale analyse van de tekorten.....	6
2.2.1. Volumeontwikkeling (in- en uitstroom)	6
2.3. Prijs van de uitkering	11
2.3.1. Opbouw bestand naar leefvorm	12
2.3.2. Inkomsten.....	14
2.3.3. Inkomsten uit parttime werk	16
2.3.4. Debiteuren	18
2.4. Ontheffingen en voorzieningen	21
2.4.1. Ontheffingen	21
3. Samenvatting	24

Bijlage:

Wettekst vangnetregeling

Lijst van gemeente grootteklasse en dichtheid

1. Inleiding

Personen die niet genoeg inkomen of vermogen hebben om in hun levensonderhoud te voorzien kunnen een uitkering aanvragen op grond van de Participatiewet. De IASZ, waar ook gemeente Bloemendaal in deelneemt, neemt de aanvragen in en beoordeelt deze op grond van wetgeving of de aanvrager in aanmerking komt voor de uitkering. Wanneer de aanvraag wordt ingewilligd gaat de afdeling IASZ over tot uitbetaling van de uitkering.

Het ministerie van SZW stelt jaarlijks een budget (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten = BUIG) beschikbaar voor het betalen van de uitkeringen op grond van de Participatiewet. Het toegekende budget dat gemeente Bloemendaal heeft ontvangen over 2022, is onvoldoende gebleken om de uitkeringen mee te kunnen betalen.

Gemeenten kunnen onder voorwaarden gecompenseerd worden voor grote tekorten. Duidelijk is wel dat om de vangnetregeling te ontvangen, er in het jaar waarop de aanvraag voor de vangnetregeling betrekking heeft (2022) analyses moeten zijn gemaakt en verbeterplannen moeten zijn opgesteld en vastgesteld. Daaruit moet blijken wat gemeenten doen om de tekorten zoveel als mogelijk is te beperken.

In dit plan wordt stilgestaan bij drie belangrijke terreinen:

- Volumeontwikkeling: instroom en uitstroom;
- Prijs van de uitkering: leefvorm, inkomsten en debiteuren
- Ontheffingen en voorzieningen.

De eventuele maatregelen op deze terreinen zullen moeten leiden tot een positieve beïnvloeding van het BUIG-budget. De in dit plan genoemde maatregelen hebben het “in zich” om een besparing te realiseren. Dit is echter geen garantie en zullen er zeker niet toe leiden dat er geen tekorten meer zijn. Daarvoor is het toegekende budget voor de gemeente te laag.

Om de cijfers, zoals aantallen en percentages, van Bloemendaal goed te kunnen duiden is het aangewezen om deze te vergelijken met vergelijkingsgroepen. Wijken de cijfers af van de vergelijkingsgroepen dan kan dat belangrijke aanknopingspunten geven om verder te zoeken naar de achterliggende oorzaken.

Voor het vergelijken met anderen is gebruik gemaakt van benchmarkgegevens. Deze komen uit de benchmark Werk en Inkomen van Divosa. Aan de benchmark doen veel gemeenten en samenwerkingsverbanden mee, het dekt bijna 90% van de landelijke bijstandspopulatie. Er is gekozen voor meerdere vergelijkingsgroepen:

- Landelijk (alle aan de benchmark deelnemende organisaties);
- Vergelijkbare gemeenten qua inwoneraantal in combinatie met de bijstandsdichtheid. Dit is het percentage huishoudens in de bijstand t.o.v. totaal aantal huishoudens (zie laatste pagina);
- De arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond (Beverwijk, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Bloemendaal en Velsen).¹

¹ Zandvoort hoort ook bij de arbeidsmarktregio maar neemt niet deel aan de Benchmark.

Met deze analyse wordt de gemeenteraad actief geïnformeerd over de stand van zaken van de uitvoering Werk en Inkomen bij de gemeente Bloemendaal. Tegelijkertijd vraagt het college van Bloemendaal de gemeenteraad haar opvattingen ten aanzien van de maatregelen kenbaar te maken. De opvattingen van de gemeenteraad, een document waaruit dit blijkt, is een belangrijk onderdeel voor een eventueel (succesvol) beroep op de vangnetregeling. Dit beroep zal in 2023 worden gedaan over het jaar 2022.

Stimulansz

De analyse is uitgevoerd door Andries Terpstra van Stichting Stimulansz. Stimulansz is een onafhankelijke, niet-commerciële organisatie die organisaties, professionals en burgers ondersteunt op het gebied van werk en inkomen, wonen, zorg en welzijn. Samenwerkingspartners en opdrachtgevers van Stimulansz zijn onder meer gemeenten, het ministerie van VWS, het ministerie van SZW, Nibud, VNG, Divosa, Radar, BMC, Deloitte, Cedris, Kluwer, NVVK, MO-Groep en het Juridisch Loket.

De ondersteuning heeft bestaan uit het analyseren op welke gebieden er mogelijk kansen liggen om tekorten te verminderen. Daarbij is gebruik gemaakt van benchmarkgegevens, hier zal verderop in dit rapport uitvoerig bij worden stilgestaan. Het gaat hier veelal om globale analyses. Waar verdere verdieping nodig is, is dat aangegeven.

Leeswijzer:

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het tekort en wordt de analyse gemaakt van de oorzaken van het tekort. In hoofdstuk 3 wordt de samenvatting gegeven.

2. Budget Participatiewet

We hebben eerder kunnen lezen dat de budgetten jaarlijks beschikbaar worden gesteld door het Ministerie. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de omvang van het tekort.

2.1. Wat is de omvang van het tekort

Om over 2022 in aanmerking te komen voor de vangnetuitkering moet worden voldaan aan de volgende financiële en procedurele voorwaarden:

a. over 2022 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 7,5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet;

b. over 2020, 2021 en 2022 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5%, berekend over alleen de definitief over 2022 toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet;

Tekort a: de omvang van het tekort in 2022 op de gebundelde uitkering bedraagt -€ 357.029 voor de gemeente Bloemendaal. Dat is een tekort van -12,96% van de definitief toegekende gebundelde uitkering.

Tekort b: de omvang van het gecumuleerde resultaat op de gebundelde uitkering in 2020, 2021 en 2022 bedraagt respectievelijk € 110.871, -€ 127.359 en -€ 357.029. Het totaal gecumuleerde tekort van -€ 373.517 bedraagt -13,55% van de definitief toegekende gebundelde uitkering 2022.

Financieel wordt er voldaan aan de criteria om een aanvraag te doen voor de vangnetregeling.

We geven in het kort nog enige achtergrondinformatie t.a.v. de bepaling van de BUIG-budgetten.

Bepaling van de budgetten

De macrobudgetten voor de verschillende regelingen (Participatiewet, IOAW, IOAZ/W en Bbz) worden door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) jaarlijks afzonderlijk geraamd en vervolgens in één integraal macrobudget opgeteld. In totaal gaat het om ongeveer 6 miljard euro. Jaarlijks worden eind september/begin oktober voorafgaand aan het uitkeringsjaar de voorlopige beschikkingen bekend gemaakt. Het voorlopige budget wordt in de loop van het jaar in de nader voorlopige- en definitieve beschikkingen bijgesteld op basis van actuele informatie over de effecten van beleid, conjunctuur en prijs.

Aandeel macrobudget per gemeente

Gemeenten tot 15.000 inwoners ontvangen de Buig-gelden op basis van historische uitkeringslasten. Hun aandeel in het macrobudget in het uitkeringsjaar is gelijk aan hun aandeel in de macro-uitkeringslasten twee jaar daarvoor (T-2 genoemd). Gemeenten boven 40.000 inwoners ontvangen de Buig-gelden volledig op basis van de objectieve verdeling. De Buig-budgetten van gemeenten met 15.000 tot 40.000 inwoners (waaronder Bloemendaal) worden deels historisch en deels objectief bepaald. De verhouding is naar rato van het aantal inwoners. Voor een gemeente met 27.500 (het midden van 15.000 – 40.000) inwoners is de verdeling 50-50.

Het model met gedeeltelijk historisch en gedeeltelijk objectief zoals dat geldt voor Bloemendaal, leidt ertoe dat gemeenten pas twee jaar later worden gecompenseerd bij stijgende aantallen in het bijstandsvolume. En dat er pas bij een daling van het aantal bijstandsklanten een voordeel zal gaan optreden.

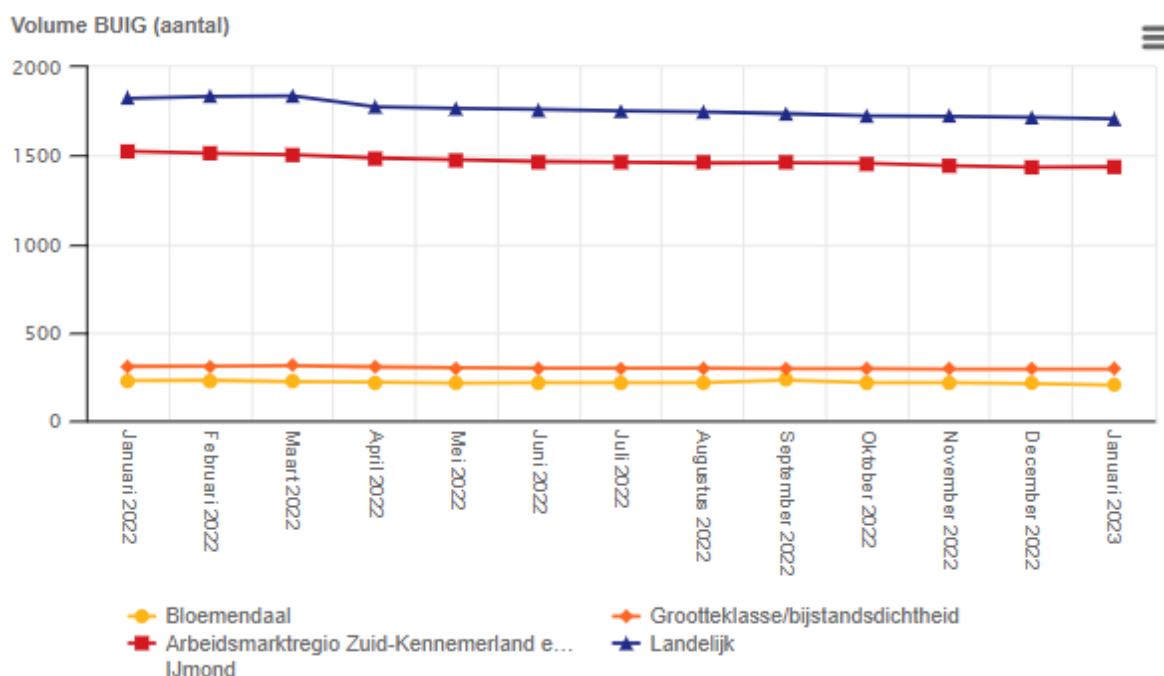
2.2. Globale analyse van de tekorten

De gemeenten in Nederland monitoren gezamenlijk de instroom, de uitstroom en de bestandsontwikkeling. De cijfers worden centraal verzameld door het CBS. De gemeente Bloemendaal en veel andere gemeenten monitoren gezamenlijk ook nog de bestandsontwikkeling door het invullen van de benchmark Werk en Inkomen van Divosa. In de onderstaande paragrafen komen diverse zaken aan de orde die van invloed zijn op het cliëntenbestand.

Bloemendaal is op een aantal onderwerpen vergeleken met vergelijkbare gemeenten (qua inwoneraantal en bijstandsdichtheid), met de arbeidsmarkregio en met landelijk.

2.2.1. Volumeontwikkeling (in- en uitstroom)

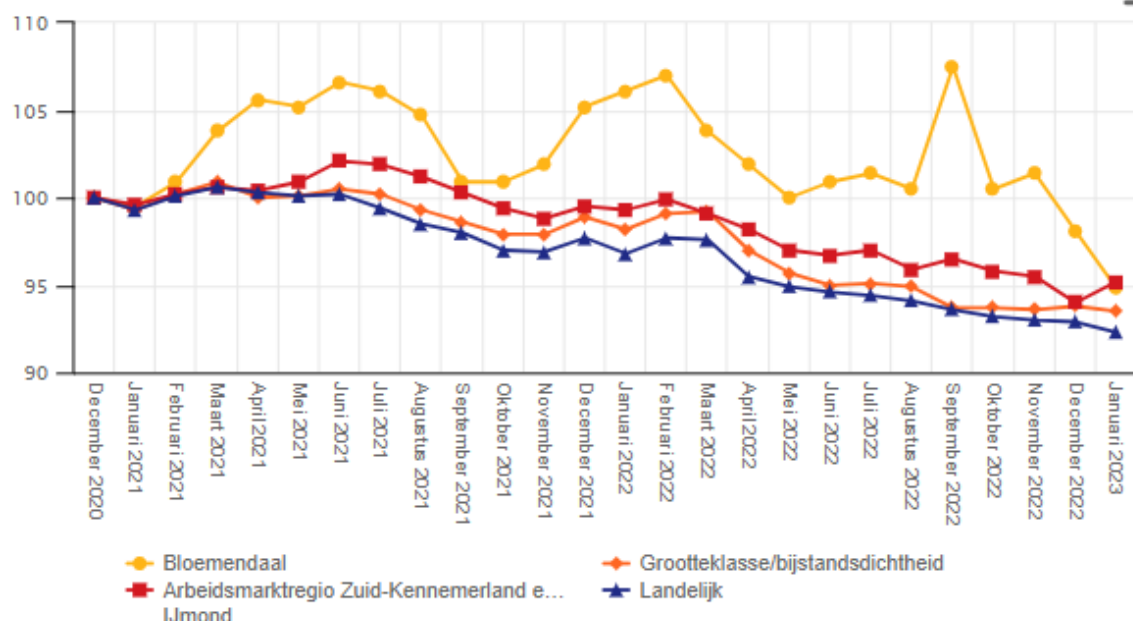
Onderstaand kijken we naar de volumeontwikkeling van Bloemendaal.

De bijstandsentwikkeling in vergelijkbare gemeenten loopt vrijwel gelijk op met die van Bloemendaal. Het bestand is in 2022 stabiel geweest. Het aantal is momenteel rond de 200 bijstandsccliënten.

Kijken we naar ontwikkeling van het bestand over de afgelopen 2 jaar dan zien we een daling t.o.v. december 2020:

Volume BUIG index t.o.v. december 2020

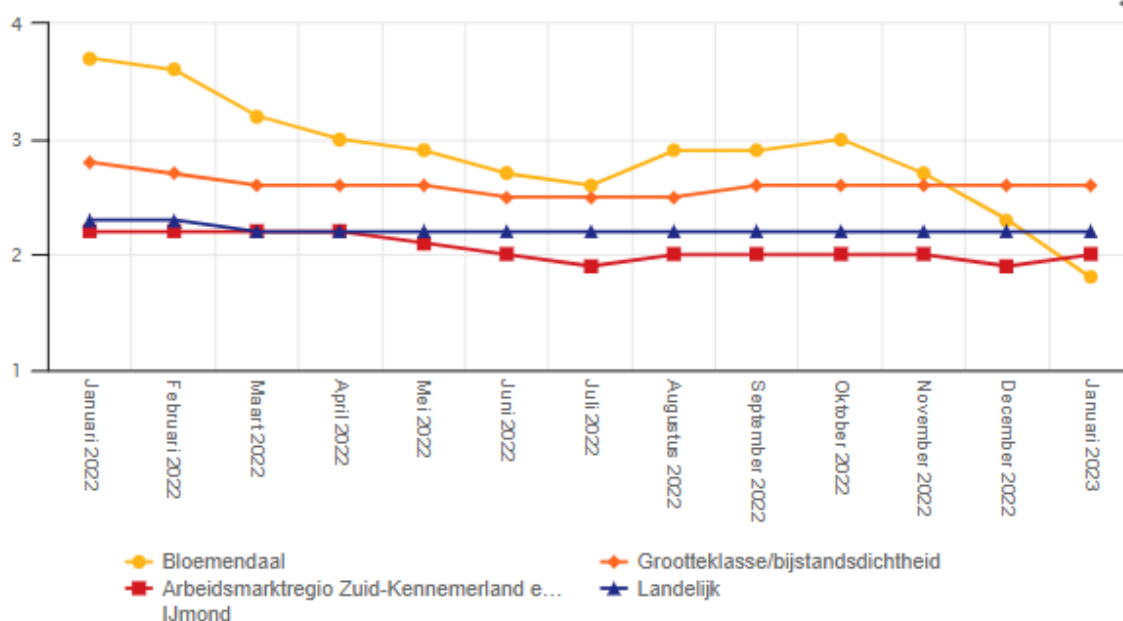

Weliswaar zijn er de afgelopen 2 jaar dalen en pieken geweest maar het bestand zit per maand januari 2023 op 94,8% t.o.v. december 2022.

Zoomen we in op de volumeontwikkeling dan kijken we naar de in- en de uitstroom:

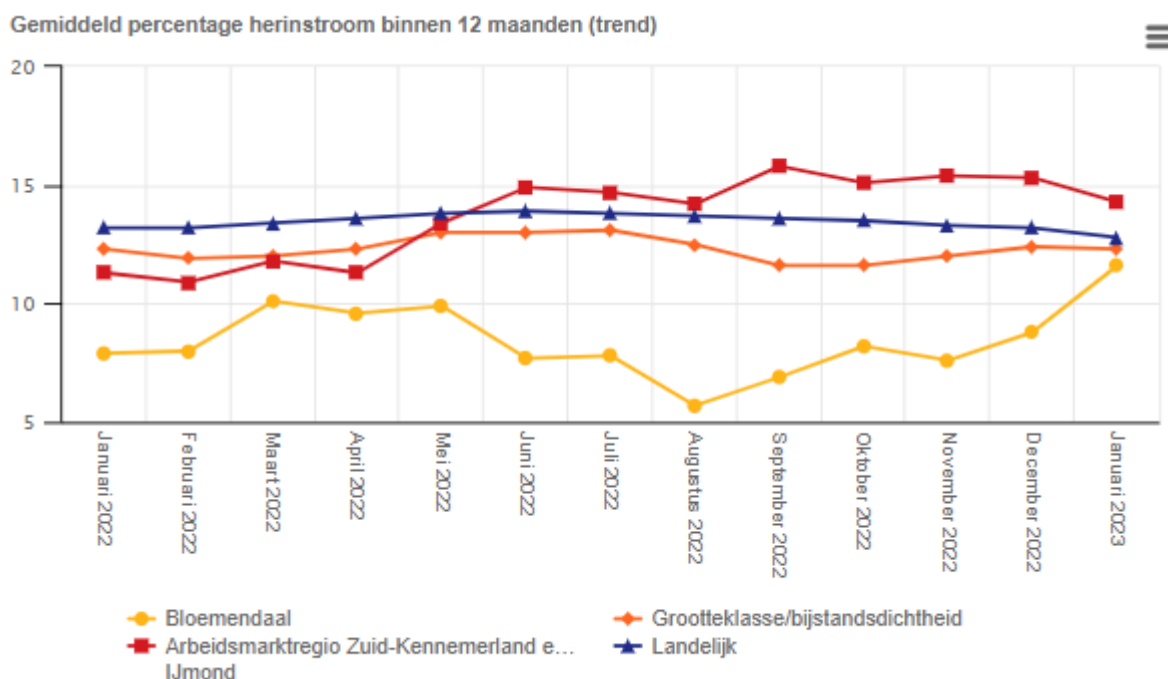
2.2.1.0. Instroom

Gemiddelde maandelijkse instroompercentage algemene bijstand (trend)

We zien dat Bloemendaal vanaf begin 2022 een dalende lijn te zien geeft en eind 2022 het laagste instroompercentage heeft van alle vergelijkingsgroepen. De wat hogere instroom eerder in 2022 is grotendeels te verklaren door instroom van statushouders, dat is ongeveer 1/3 van de instroom.

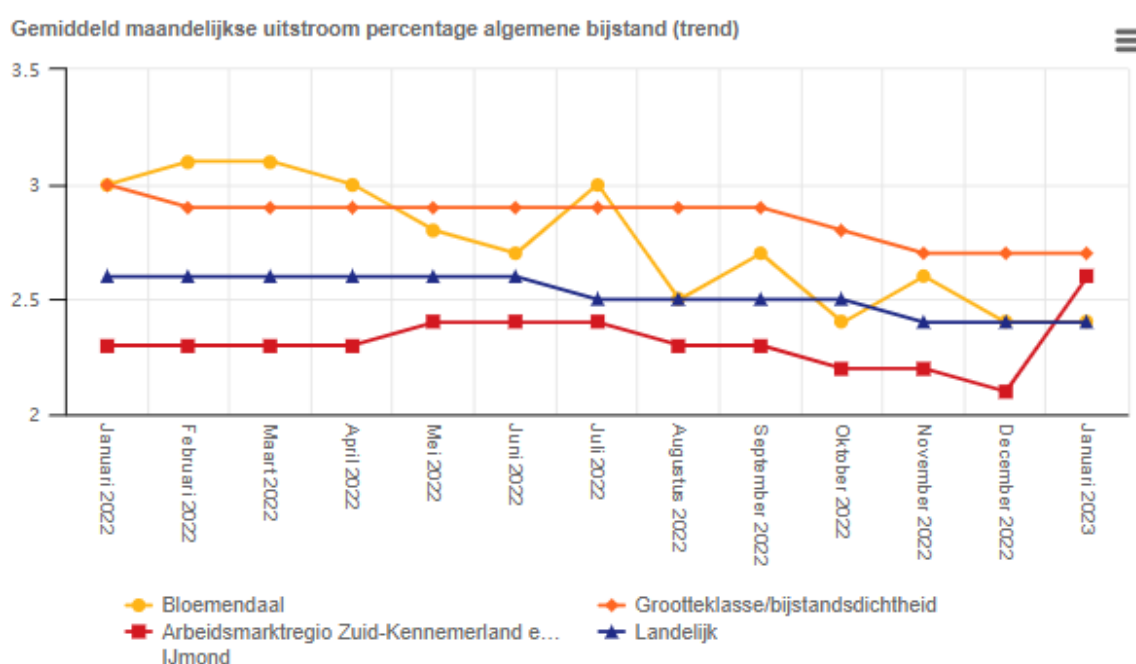
De verwachting is ook dat de statushouders ook in 2023 en vervolg, een vrij groot deel van de instroom zullen bepalen. De instroom in de bijstand beperken is een lastige opgave als het gaat om het huisvesten van statushouders. Kijken we naar herinstroom dan zien we het volgende:

Het gaat hier over het percentage van de cumulatieve instroom algemene bijstand over de laatste 12 maanden waarbij een van de ontvangers in de afgelopen 12 maanden is uitgestroomd ten opzichte van de cumulatieve instroom over de laatste 12 maanden. Dat is voor Bloemendaal gunstig.

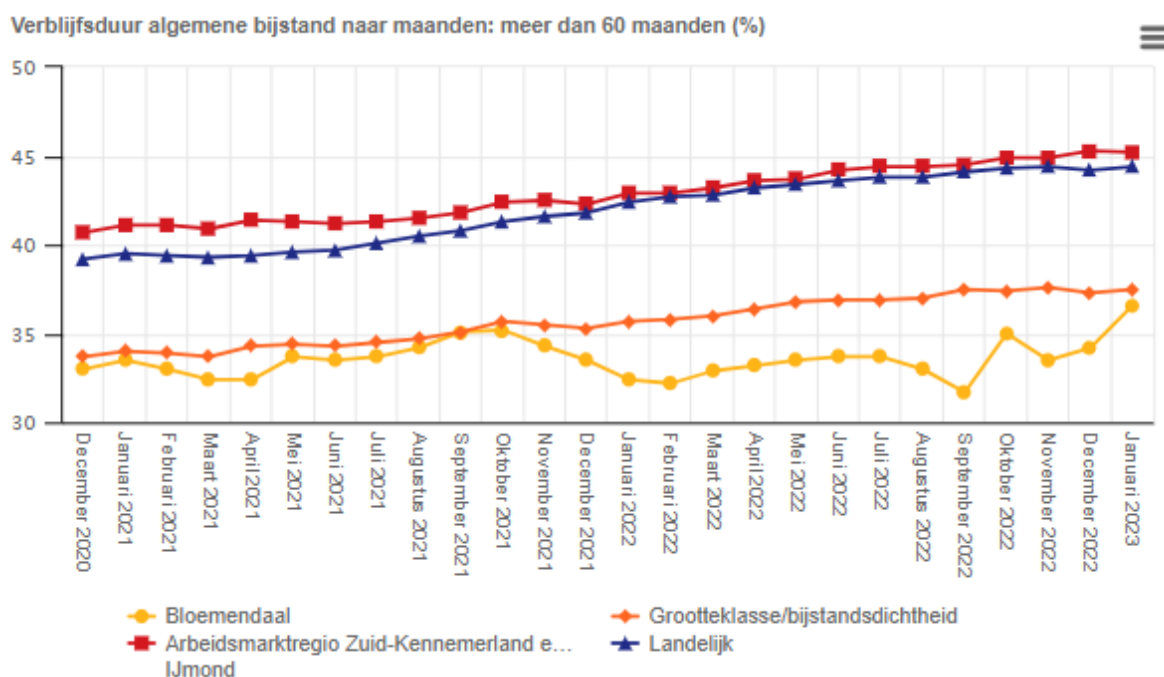
2.2.1.1. Uitstroom

Kijken we naar de uitstroom dan zien we het volgende:

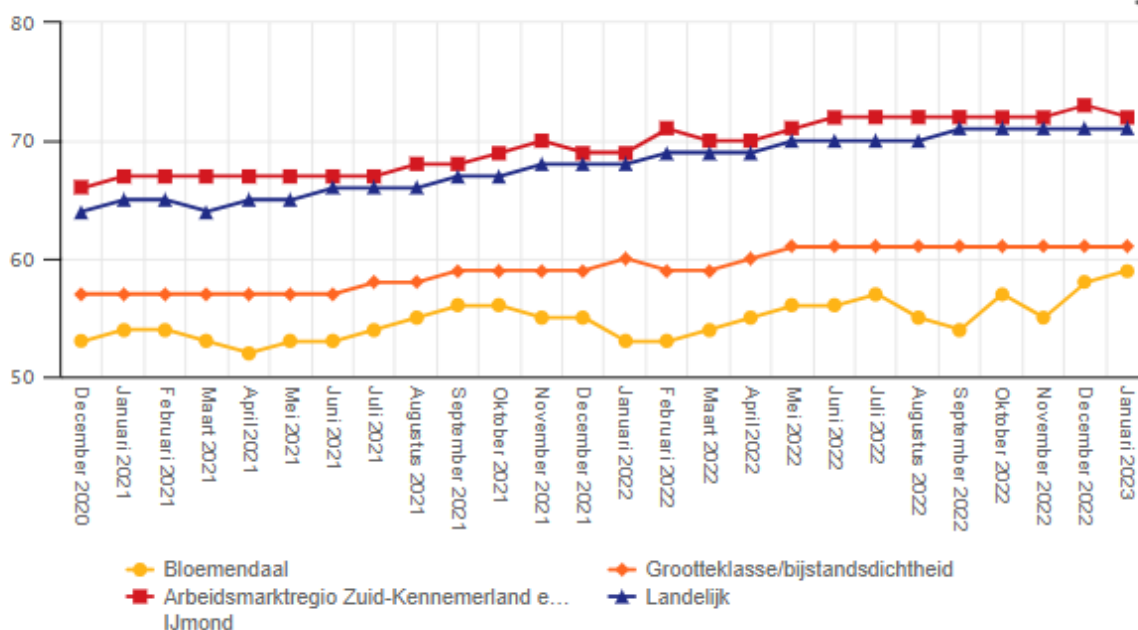
De gemeente Bloemendaal laat een daling zien. Deze daling, wat betekent dat er minder mensen uitstromen, is momenteel vergelijkbaar met de landelijke trend. Maar al met al is de uitstroom toch hoger dan de instroom wat een dalend bijstandsvolume tot gevolg heeft.

Als laatste kijken we nog naar de verblijfsduur in de bijstand: hoe lang zitten mensen in de bijstand en wat is de gemiddelde verblijfsduur?

We zien dat ongeveer 37% langer dan 60 maanden in de bijstand verblijft. Dat is lager dan de andere vergelijkingsgroepen. Dat is opvallend nu bij de andere vergelijkingsgroepen er een gestage stijging door de jaren heen is te zien. Dat is op zich ook logisch: cliënten met arbeidspotentie stromen uit en anderen die dat nog niet voldoende hebben, blijven vooreerst in de bijstand. Dat kan, ondanks de inzet van ondersteunende re-integratiemiddelen, lang duren. Er wordt wel gesproken over een zogenaamd 'granieten' bestand. Maar voor Bloemendaal valt dat t.o.v. de anderen dus nog mee.

Gemiddelde verblijfsduur in de uitkering

De gemiddelde verblijfsduur zit op ongeveer 58 maanden, eind 2022. Ook dat is gunstiger dan de andere groepen.

Beide grafieken geven een gunstig beeld. Dat is positief als we rekening houden met het feit dat het zittende bestand veelal wat ouder wordt. Ouder en meer afstand tot de arbeidsmarkt wat vaak niet bevorderend is voor (snelle) uitstroom.

Liggen er kansen om de instroom te beperken en de uitstroom te bevorderen?

Uit gesprekken met medewerkers van de gemeente hebben we de indruk dat de gemeente actief is t.a.v. het beperken van de instroom en het bevorderen van de uitstroom. Voor zover dat beïnvloedbaar is worden verschillende middelen gebruikt:

- goede handhaving aan de poort en tijdens de uitkering;
- zo nodig worden huisbezoeken afgelegd om de rechtmatigheid vast te stellen;
- goede contacten met UWV, ROC, werkgevers e.a.;
- goede kennis bij medewerkers t.a.v. voorliggende voorzieningen;
- goede voorlichting aan klanten t.a.v. de rechten en de plichten;
- taalcursussen;
- onderzoek naar meer inzet van loonkostensubsidies;
- inzet van IPS-trajecten (Individuele Plaatsing en Steun) om mensen met een GGZ-achtergrond ook te begeleiden naar werk.

Dit zijn allemaal adequate activiteiten.

Conclusie:

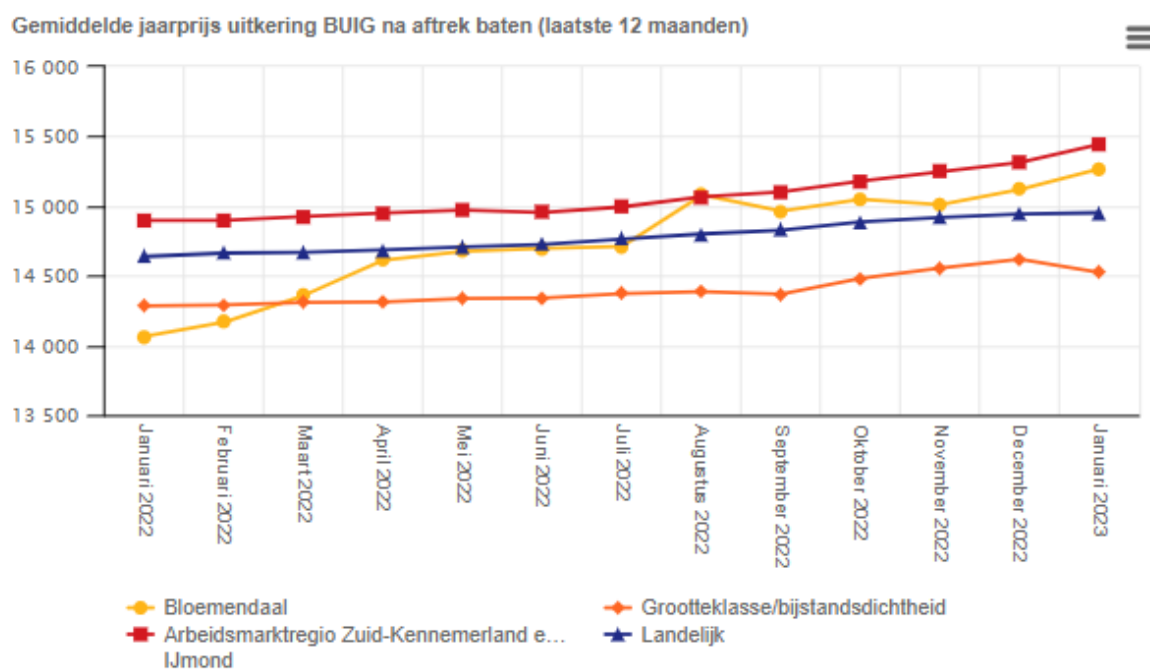
T.a.v. de instroom en de uitstroom kan gesteld worden dat Bloemendaal het goed doet: de uitstroom is hoger dan de instroom. De instroom is de tweede helft van 2022 zelfs flink gedaald. Ook de herinstroom na 12 maanden is gunstig in vergelijking met de andere vergelijkingsgroepen. De gemiddelde verblijfsduur is ook gunstig.

Er worden allerlei middelen ingezet om de instroom te beperken en de uitstroom te bevorderen. Dat zal door de gemeente op onderdelen ook worden geïntensiveerd, denk aan inzet loonkostensubsidies en IPS-trajecten.

Gekeken naar het voorgaande zijn verbeteracties dan ook niet noodzakelijk.

2.3. Prijs van de uitkering

De prijs van de uitkering is belangrijk. Hoe lager de prijs is, des te gunstiger dat is voor het uiteindelijke budgetresultaat. De prijs van de uitkering is het gemiddeld uitgekeerde bedrag verminderd met de geïnde vorderingen per betaling over de afgelopen 12 maanden voor de uitkeringen BUIG. Zaken die de prijs van de uitkering beïnvloeden zijn bv. inkomsten van cliënten, het opleggen van maatregelen/sancties, ontvangsten uit debiteuren en bestandssamenstelling. Daar wordt hieronder verder op ingegaan.

We zien dat Bloemendaal begin 2022 een lagere prijs van de uitkering had dan de rest maar gedurende het jaar te maken heeft gekregen met een stijging.

We gaan hier onderstaand apart op de volgende onderwerpen in: inkomsten en ontvangsten uit debiteuren. Niet op maatregelen. Maatregelen zijn feitelijk verlagingen van de uitkeringen, ook wel sancties genoemd. Het opleggen van maatregelen komt nauwelijks voor en de bedragen die daarmee gemoeid zijn hebben geen effect op de prijs van de uitkering. Er zal verder ook niet gekeken worden naar de samenstelling van het bestand (alleenstaanden/alleenstaande ouders/gehuwden). Reden hiervoor is dat de gemeente op de samenstelling geen invloed heeft of kan uitoefenen.

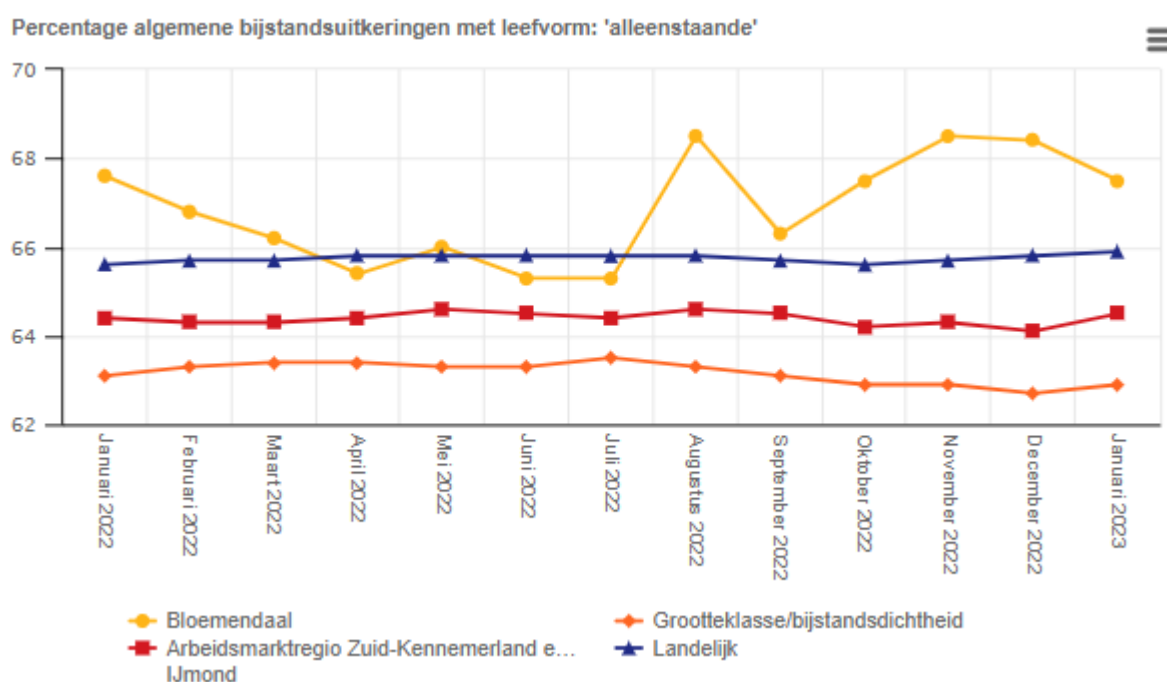
2.3.1. Opbouw bestand naar leefvorm

Als we kijken naar de opbouw van het bestand naar leefvorm, dan hebben we het over drie leefvormen: alleenstaanden, alleenstaande ouders en echtparen. Een uitkering voor een alleenstaande is goedkoper dan die van een echtpaar. Meer alleenstaanden geeft dan ook minder bijstandsuitgaven. We gaan hier verder niet uitgebreid op in want de samenstelling van het bestand is niet beïnvloedbaar. Maar de onderstaande grafieken geven een verdeling naar leefvorm.

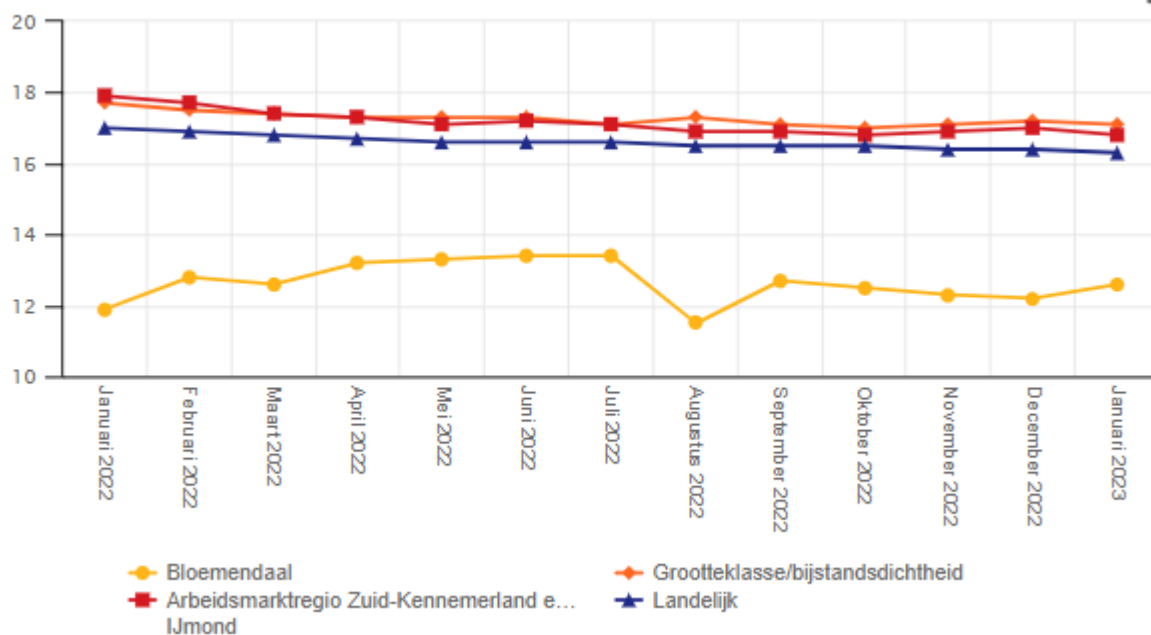
Opvallend is dat Bloemendaal wat meer alleenstaanden heeft en wat minder alleenstaande ouders.

Opgeteld is het ongeveer hetzelfde als bij de andere vergelijkingsgroepen. Uiteindelijk maakt dit voor de prijs van de uitkering overigens niet uit omdat de bijstandsnorm voor beide leefvormen exact hetzelfde is. Een alleenstaande ouder krijgt per saldo wel meer inkomen maar dat is een fiscale zaak en heeft voor de gemeente verder geen financiële invloed.

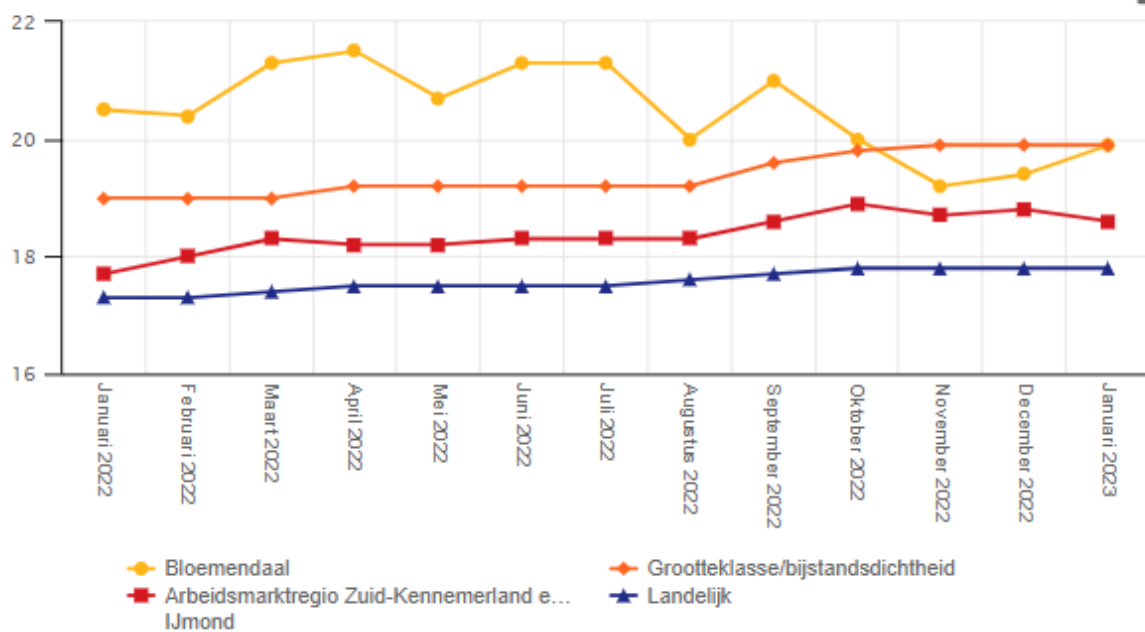
Het aantal echtparen is nagenoeg over 2022 gelijk aan de andere vergelijkingsgroepen.

Percentage algemene bijstand naar leefvorm: 'alleenstaande ouders'

Percentage algemene bijstand naar leefvorm: '(echt) paren'

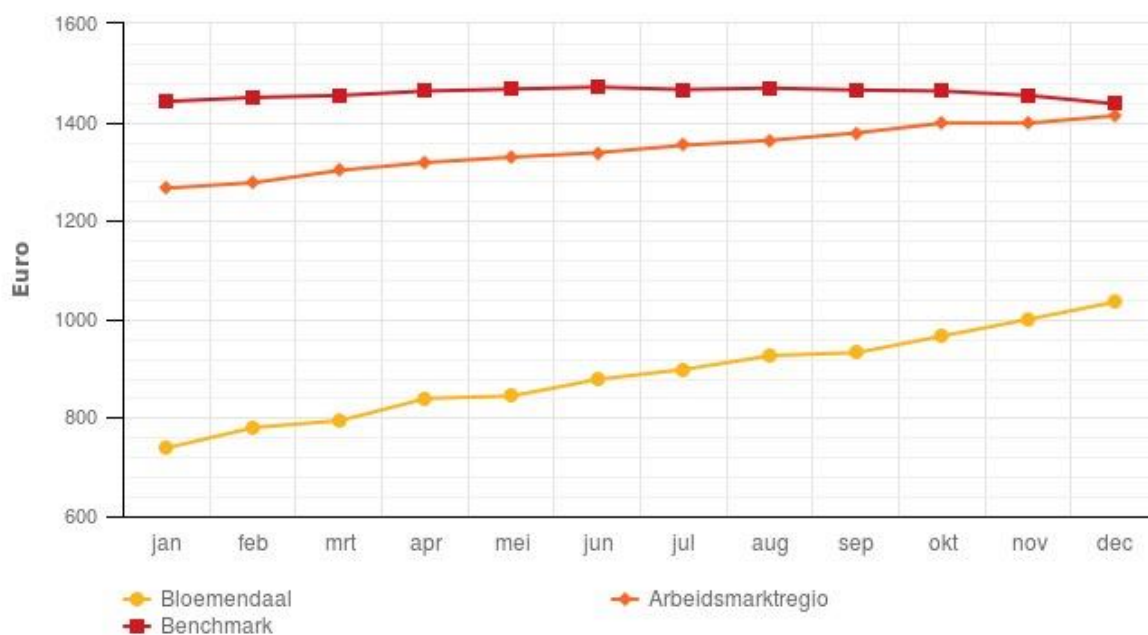
2.3.2. Inkomsten

Voor de prijs van de uitkering zijn inkomsten van belang. Hoe meer inkomsten cliënten hebben, des te lager de aanvulling via de bijstandsuitkering. We kijken daarom naar de totaal verrekende inkomsten:

Trendgrafiek: Verrekende inkomsten per uitkering BUIG (laatste 12 maanden)

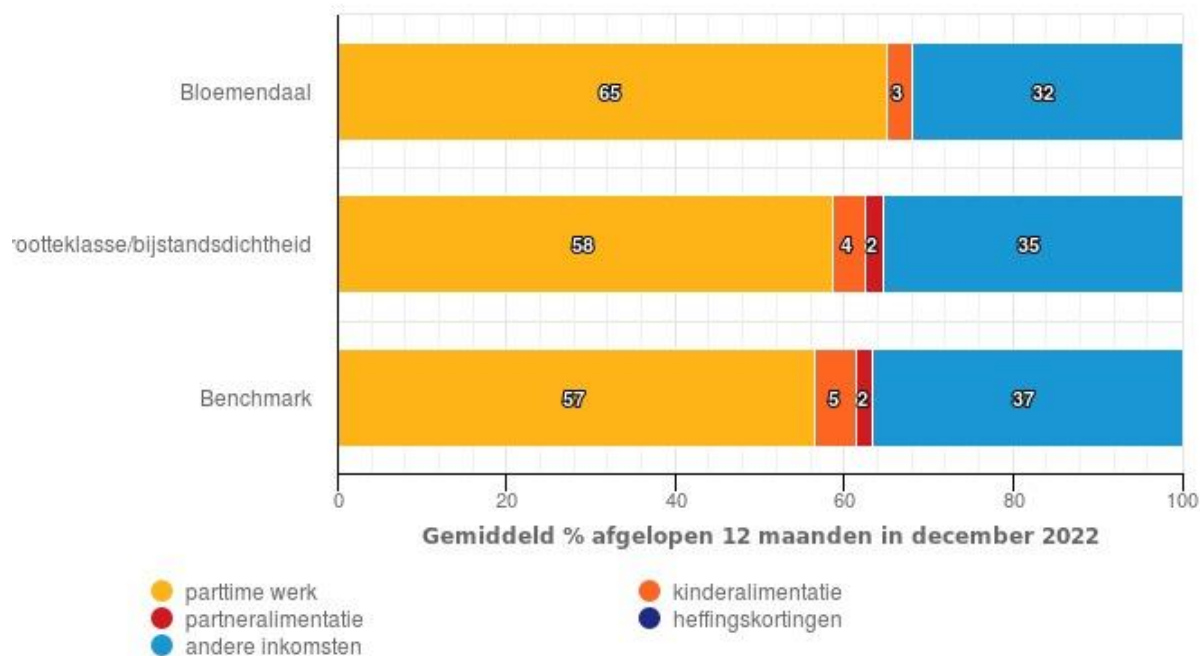
Trendgrafiek: Verrekende inkomsten per uitkering BUIG (laatste 12 maanden)

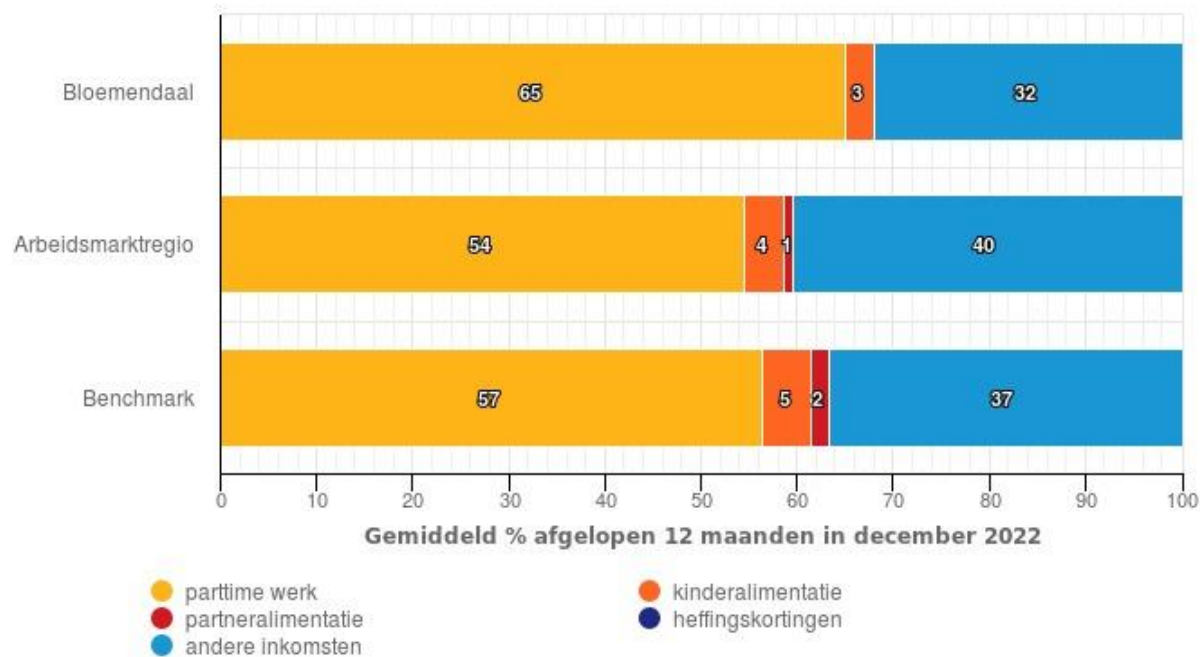
We zien in beide grafieken (grootteklasse/dichtheid en arbeidsmarktregio) dat de totaal verrekende inkomsten in Bloemendaal lager liggen dan die bij de andere vergelijkingsgroepen. Wel is er een

stevige stijging te zien in 2022 terwijl dat bv. landelijk daalt. De onderverdeling naar soort inkomen wordt hieronder weergegeven:

Trendgrafiek: gemiddelde verdeling van verrekenbare inkomsten naar type

Trendgrafiek: gemiddelde verdeling van verrekenbare inkomsten naar type

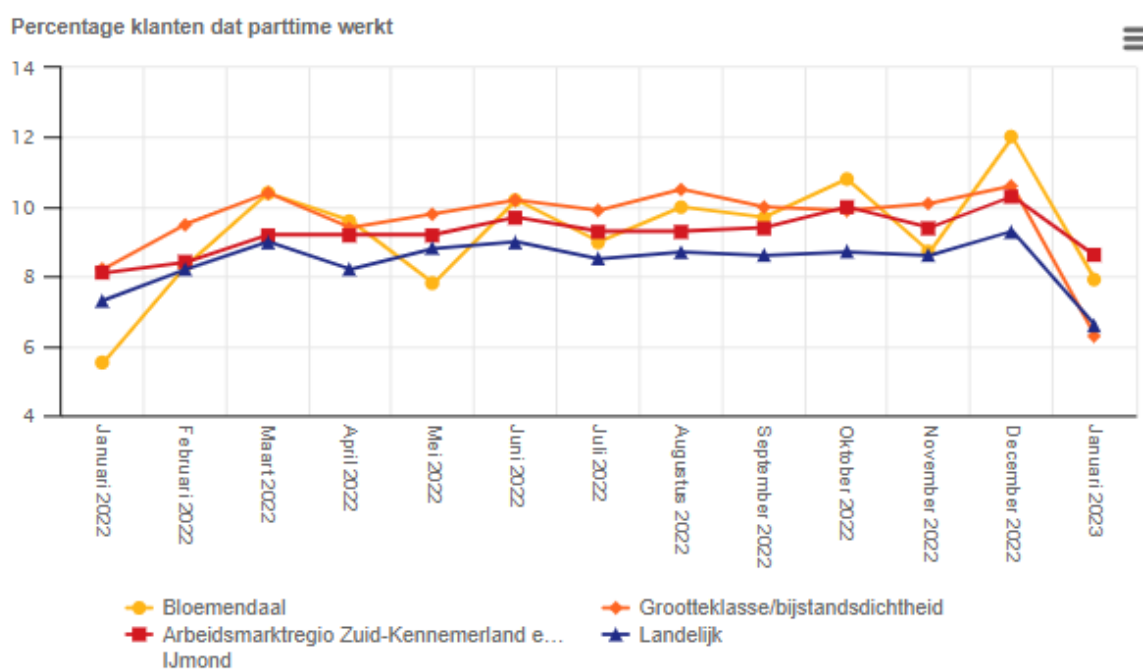
Opvallend is dat in Bloemendaal meer inkomsten uit parttime werk worden gerealiseerd en minder uit 'andere inkomsten' zoals UWV-gerelateerde inkomsten (WW/WAO/WIA e.d.). De verschillen zijn echter marginaal.

We zien dus in Bloemendaal wel een stijgende lijn als het gaat om verrekende inkomsten en we zien procentueel meer inkomsten uit parttime werk.

We gaan hieronder even specifiek in op de inkomsten uit parttime werk.

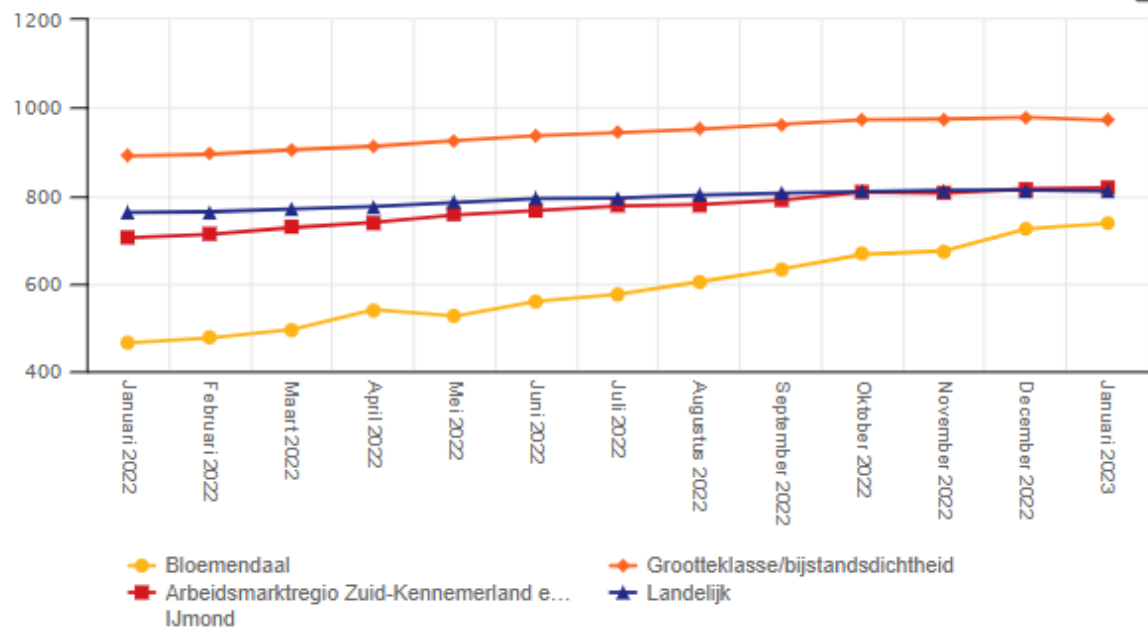
2.3.3. Inkomsten uit parttime werk

In de onderstaande grafiek is het aantal cliënten weergegeven dat parttime werkt en inkomsten heeft. We zien dat Bloemendaal op dit gebied goed scoort t.o.v. de overige vergelijkgroepen.

Van belang is echter ook wat deze cliënten met dit parttime werk verdienen. Dat blijkt uit de onderstaande grafiek:

Gemiddeld bedrag inkomsten uit arbeid per uitkering (laatste 12 maanden)

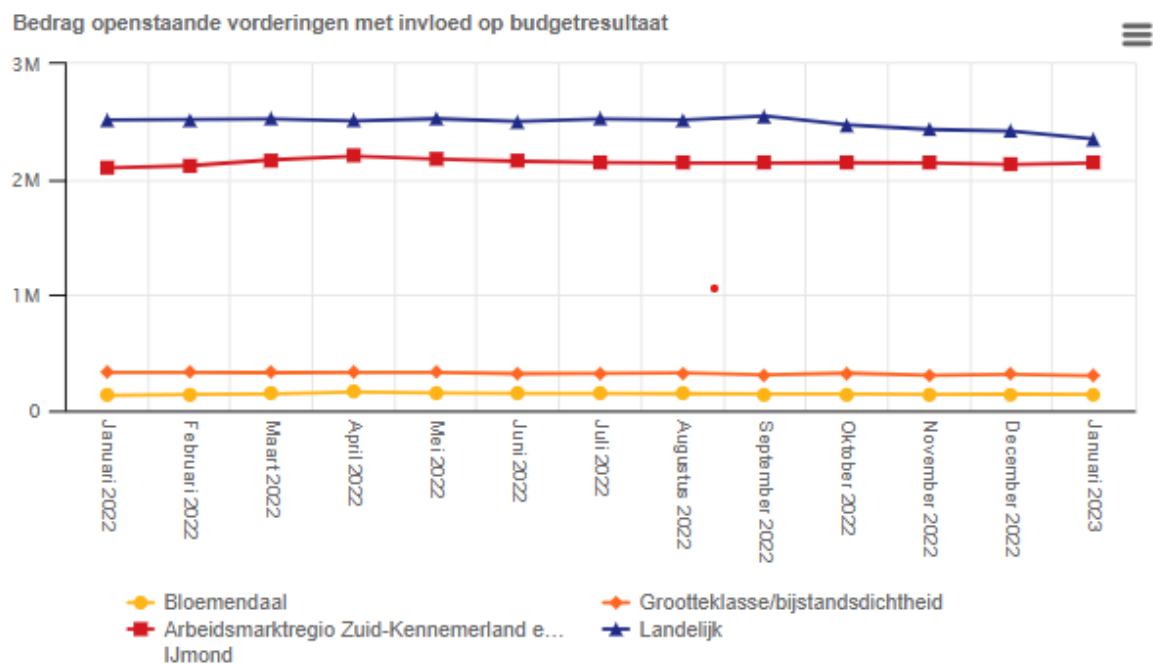
Hieruit blijkt dat de inkomsten wat lager liggen maar dat er wel een fors stijgende lijn is te zien. Dat is een positief gegeven.

Conclusie:

Het percentage cliënten dat parttime werkt is gunstig. We zien ook dat de inkomsten uit parttime werk in 2022 fors zijn toegenomen. De gemeente zet in op parttime werk en zal dat ook blijven doen. Verbetermaatregelen zijn dan ook op dit moment niet aan de orde.

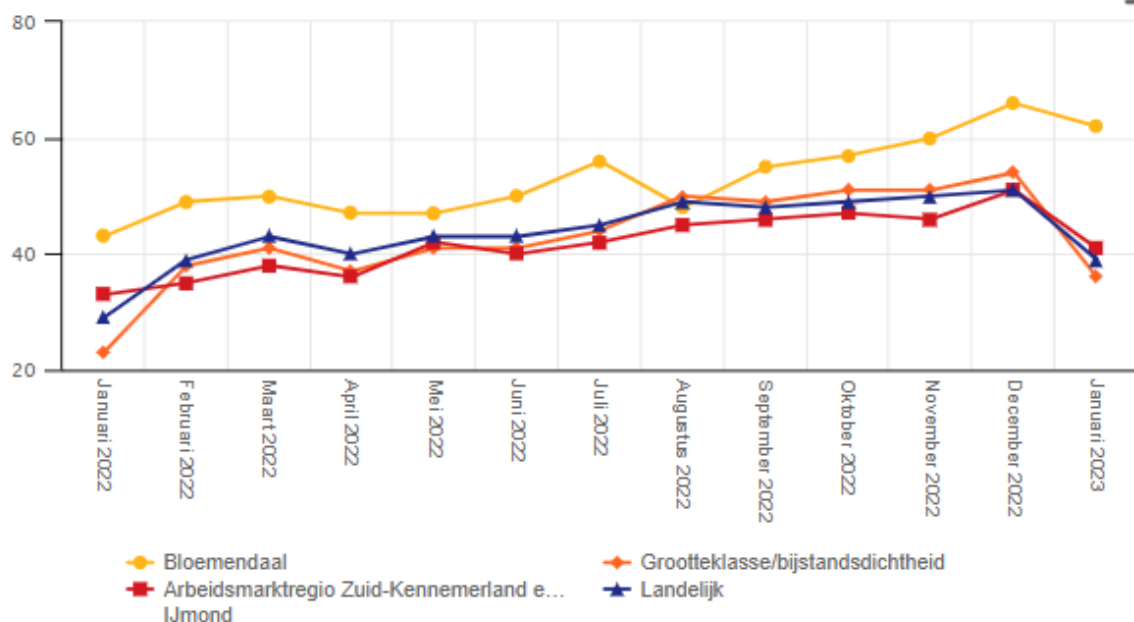
2.3.4. Debiteuren

Voor de prijs van de uitkering zijn naast inkomsten die cliënten hebben, ook ontvangsten uit openstaande vorderingen van belang. Een vordering kan bijvoorbeeld ontstaan omdat iemand achteraf teveel uitkering heeft ontvangen, omdat hij in die periode werk heeft gevonden. Als we kijken naar het bedrag dat gemoeid is met openstaande vorderingen in Bloemendaal dan zien we een openstaand bedrag van ongeveer € 140.000,00:

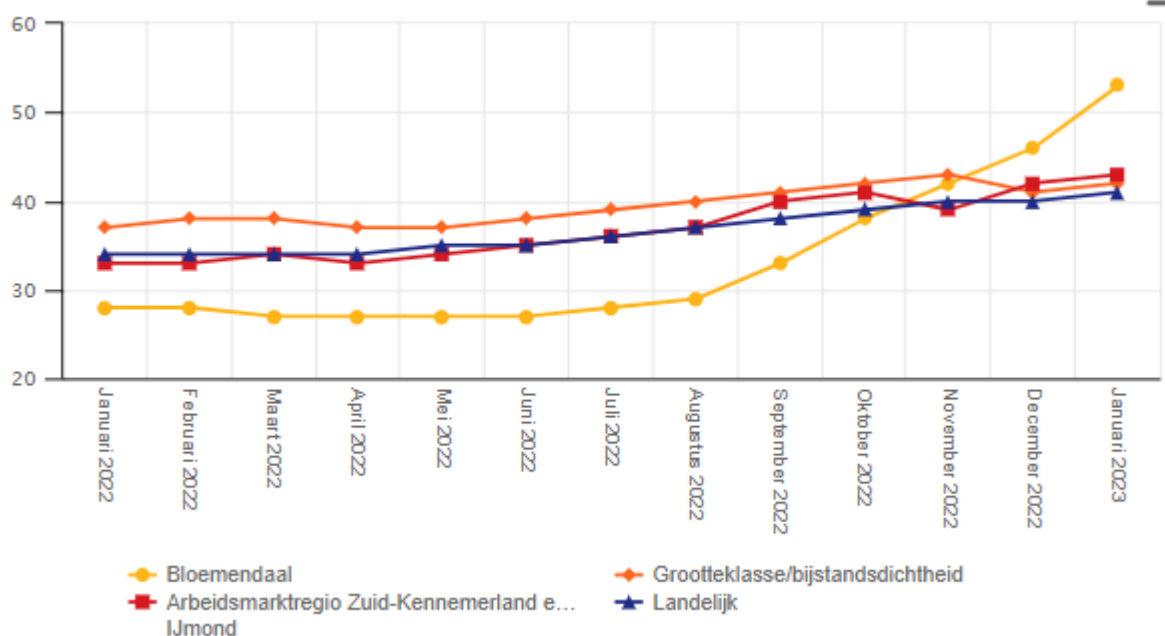
Van belang is wat er daadwerkelijk wordt afgelost van dit bedrag. In de onderstaande grafiek zien we het percentage debiteuren dat aflost op ten minste 1 vordering.

Debiteuren dat aflost op ten minste één vordering (%)

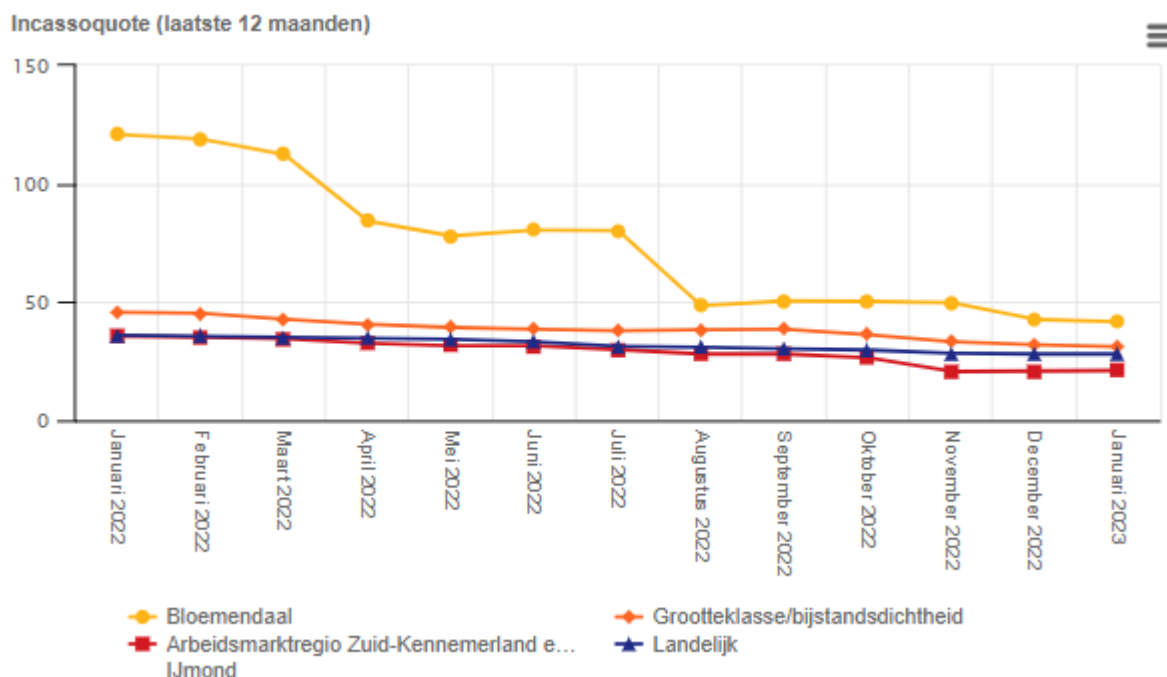
Het blijkt dat in Bloemendaal in vergelijking met de andere groepen, er veel debiteuren aflossen. Dat is eind 2022 rond de 60%. Dat is gunstig. Kijken we naar welk bedrag deze debiteuren aflossen dan zien we het volgende:

Gemiddeld aflossingsbedrag per betalende debiteur per maandelijkse aflossing (trend)

We zien dat Bloemendaal wat achterbleef maar er een sterk stijgende lijn zichtbaar is vanaf juli 2022. Eind 2022 is het gemiddelde bedrag € 53,00. Dit is het gemiddelde bedrag dat debiteuren in de afgelopen 12 maanden hebben afgelost op één of meerdere vorderingen. Dit is een prima score ten opzichte van de andere groepen.

Tot slot kijken we nog naar de incassoquote. De incassoquote geeft aan wat de gecumuleerde ontvangsten (op jaarbasis) zijn tegen het gemiddelde uitstaande saldo vorderingen BUIG. Een hoge ontvangst leidt tot een hogere uitkomst van de incassoquote. De incassoquote is gevoelig voor het zogeheten noemereffect, dat wil zeggen dat de quote daalt bij gelijkblijvende ontvangsten en sterk stijgend bedrag aan vorderingen.

We zien vanaf maart 2022 een dalende lijn maar wel gedurende het gehele jaar een hogere quote dan de overige vergelijkingsgroepen. Ook hier steekt Bloemendaal gunstig af t.o.v. de vergelijkingsgroepen.

Conclusie:

Veel van de debiteuren lossen af en ook met een gemiddeld hoger bedrag dan die bij de andere vergelijkingsgroepen. Dat leidt uiteindelijk ook tot een hogere incasso dan bij de andere groepen.

De debiteuren zijn goed onder de aandacht van de gemeente en dat zal ook zo blijven. Beleidstechnisch is de insteek om teveel betaalde uitkeringen terug te vorderen en zo snel als mogelijk te laten aflossen.

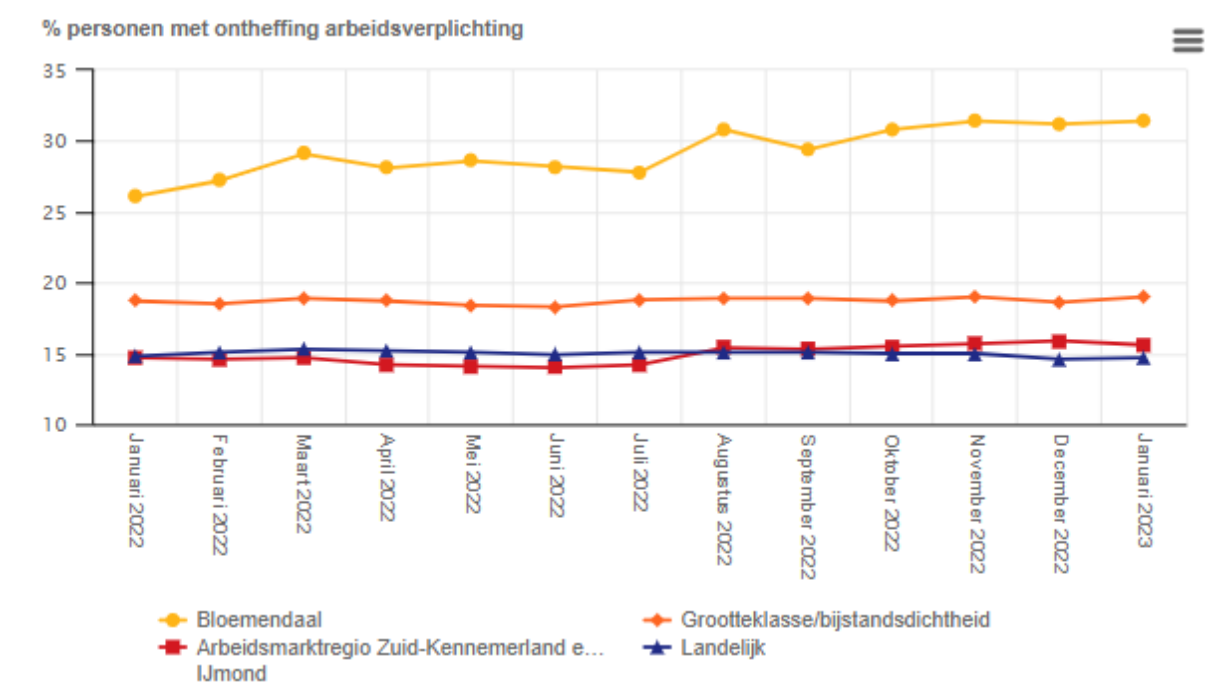
Een verbeteractie op debiteuren is dan ook niet aan de orde.

2.4. Ontheffingen en voorzieningen

2.4.1. Ontheffingen

De P-wet, en andere aanverwante regelingen, legt in beginsel aan iedereen de verplichting op om naar vermogen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen en te aanvaarden. Wanneer cliënten om medische of sociale redenen niet beschikbaar zijn voor arbeid dan kan om die reden een ontheffing worden verleend van de arbeidsverplichting.

De volgende grafiek toont hoeveel individuele ontheffingen als percentage van het totale bestand (inclusief partners) er zijn verleend.

Het aantal ontheffingen in Bloemendaal is ruim hoger dan die bij de andere groepen. Ongeveer 1/3 van het bestand heeft ontheffing. Dat kan zijn om medische redenen, persoonlijke omstandigheden of de zorg voor jonge kinderen.

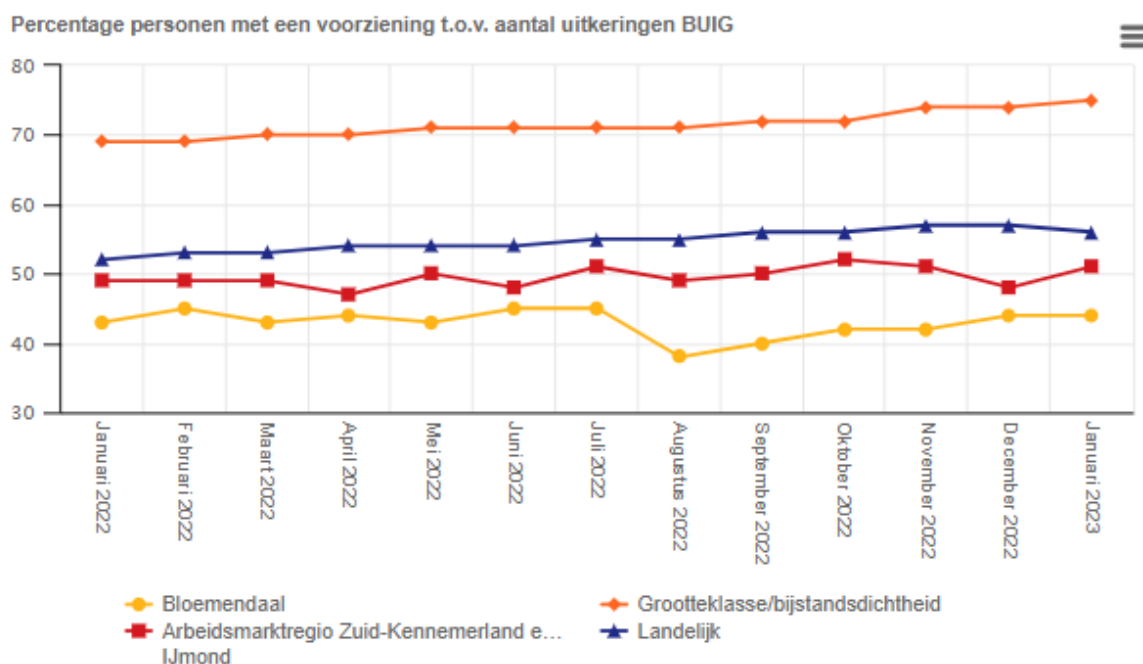
Uit gespreken met medewerkers van de gemeente is gebleken dat er altijd vanuit wordt gegaan dat cliënten mogelijkheden hebben richting arbeidsmarkt en/of participatie. De gemeente Bloemendaal gaat hier als gemeente erg zorgvuldig mee om. Zo wordt altijd medisch advies gevraagd als er sprake is van medische beperkingen. Verder zijn ontheffingen altijd tijdelijk en wordt periodiek beoordeeld of verlenging van de ontheffing aan de orde is.

Conclusie

T.a.v. het ontheffingenbeleid zijn verbeteracties niet nodig.

2.4.2. Voorzieningen

We proberen cliënten zoveel als mogelijk snel naar werk te leiden. Dat is niet altijd mogelijk, zie bv. het hoge percentage cliënten dat ontheffing heeft. Voor degene die geen ontheffing hebben en die geen inkomsten uit parttime werk hebben, geldt dat de gemeente ze op de een of andere manier ondersteunt richting de arbeidsmarkt bv. door de inzet van voorzieningen. Dat blijkt uit onderstaande grafiek:

Het percentage cliënten met een voorziening is wat lager dan die van de andere vergelijkingsgroepen. Dat is mede ingegeven door het aantal personen dat parttime werkt en dat ontheffingen heeft. Die cliënten hebben veelal geen aanvullende voorzieningen.

Als we kijken naar welke voorzieningen het betreft dan gaat het om het volgende (WSW is hierin niet meegerekend):

Onderwerp	Toelichting	Bloemendaal
Percentage personen met een voorziening t.o.v. aantal uitkeringen BUIG	Geeft het aantal personen aan dat gebruik maakt van een voorziening ten opzichte van het gemiddeld aantal cliënten BUIG.	44
Type voorziening		
Financiële compensatie	Aantal voorzieningen met financiële compensatie zijnde loonkostensubsidie op grond van de Participatiewet, forfaitaire loonkostensubsidie en tijdelijke loonkostensubsidie.	5
Werkplekken	Aantal voorzieningen m.b.t. werkplekken zijnde WIW/ID baan, beschut werk, participatieplaats, proefplaatsing t.b.v. loonwaardebepaling en overige werkplekken.	2
Ondersteuning op de werkplek	Aantal voorzieningen m.b.t. ondersteuning op de werkplek zijnde jobcoach/begeleiding op de werkplek en werkplekaanpassing.	3
Voorziening naar werk of naar participatie	Aantal voorzieningen naar werk of naar participatie zijnde coaching naar werk of naar participatie, training/cursus/opleiding, vrijwilligerswerk en overige sociale activering.	84
Faciliterende voorziening	Aantal faciliterende voorzieningen zijnde vervoersvoorzieningen en overige faciliterende voorzieningen.	28

Veel personen krijgen naar verhouding coaching of verrichten vrijwilligerswerk. Dat is vooreerst een belangrijke stap om eventueel parttime te gaan werken en eventueel dan later om helemaal uit de uitkering te stromen.

Conclusie:

We kunnen stellen dat de gemeente alle cliënten in beeld heeft als het gaat om de mogelijkheden richting de arbeidsmarkt. Ofwel zijn ze tijdelijk ontheven van de arbeidsverplichting, ofwel is er op de een of andere manier een passende voorziening aanwezig om te participeren, scholing te volgen of betaald werk te gaan aanvaarden.

Verbeteracties zijn dan ook niet aangewezen.

3. Samenvatting

In de bovenstaande paragrafen hebben we stil gestaan bij een aantal zaken die van invloed zijn op het budget BUIG. Er is gekeken naar:

- Volumeontwikkeling: instroom en uitstroom;
- Prijs van de uitkering;
- Debiteuren;
- Ontheffingen en voorzieningen.

Bij elke paragraaf is aangegeven of er verbeteracties nodig zijn en zo ja, welke. Het moet immers gaan om beïnvloedbare zaken.

Volumeontwikkeling: instroom en uitstroom

Er is een dalend volume. De uitstroom is hoger dan de instroom. Ook als er gekeken wordt na herinstroom doet de gemeente het goed. Er wordt veel aandacht besteed aan mogelijkheden om de instroom te beperken en de uitstroom te bevorderen. Er zijn geen verbeteracties nodig.

Prijs van de uitkering

De prijs van de uitkering stijgt. We zien dat de opbouw van het bestand naar leefvorm niet veel afwijkt van de andere vergelijkingsgroepen. Verder zien we wel wat minder aan totale inkomstenverrekening. Er is in 2022 wel een gestage stijging van de totale inkomsten te zien. Ook op het gebied van parttime werk doet Bloemendaal het goed. Zowel qua aantallen cliënten die parttime werken als qua inkomsten daaruit. De inkomsten zijn ook stijgend. Er zijn geen verbeteracties nodig.

Debiteuren

Kijken we naar de debiteuren dan betalen veel debiteuren af op de openstaande vordering. Het bedrag dat zij betalen is hoger dan dat bij de andere vergelijkgroepen. Ook de incassoquote is hoger dan die van de andere vergelijkgroepen, hoewel deze wel iets dalend is. Er zijn geen verbeteracties nodig.

Ontheffingen en voorzieningen.

Ten aanzien van ontheffingen van de arbeidsverplichting kan gesteld worden dat relatief veel cliënten ontheffing hebben. Het betreft ongeveer 1/3 deel van het cliëntenbestand. Maar uit de analyse blijkt wel dat dit klopt. De gemeente gaat zorgvuldig om met het geven van (tijdelijke) ontheffingen.

Verder hebben veel cliënten een voorziening. Dat wil zeggen dat ze door de gemeente op de een of andere manier worden ondersteund richting participatie (bv. vrijwilligerswerk) of arbeidsmarkt. Uit de analyse blijkt dat de gemeente het hier goed doet t.o.v. de andere vergelijkgroepen. Er zijn geen verbeteracties nodig.

Eindconclusie:

We kunnen stellen dat de gemeente Bloemendaal de zaken goed voor elkaar heeft. Op alle hiervoor genoemde terreinen doet de gemeente het goed en veelal beter dan de andere vergelijkingsgroepen. Het beleid en de uitvoering zijn gericht op het beperken van de instroom en het bevorderen van uitstroom. Daartoe worden allerlei instrumenten en projecten ingezet die effectief zijn. Ook t.a.v. het debiteurenbeleid is de gemeente actief en wordt er zorgvuldig omgegaan met het verlenen van ontheffingen. Verder hebben cliënten een voorziening om te participeren of een stap te zetten richting de arbeidsmarkt.

Kijken we naar beleid en uitvoering t.a.v. de onderzochte onderwerpen, dan zien we niet of nauwelijks mogelijkheden tot verdere verbetering. Voortgaan op de huidige weg is aangewezen.

Het budgettekort lijkt dan ook niet te wijten aan onvolkomenheden in beleid en/of uitvoering maar zal meer liggen in de gevolgen van het verdeelmodel.

Wettekst artikel 74 Participatiewet:

1 Indien de verstrekte uitkering op grond van artikel 69 onvoldoende dekking biedt voor de netto lasten van het toekennen van algemene bijstand, loonkostensubsidies of uitkeringen als bedoeld in [artikel 69, eerste lid](#), kan door Onze Minister op verzoek van het college een vangnetuitkering worden verleend.

2 Jaarlijks wordt bij wet het bedrag dat besteed kan worden aan vangnetuitkeringen als bedoeld in het eerste lid vastgesteld, dat geen deel uitmaakt van het bedrag, bedoeld in [artikel 69, tweede lid](#).

3 Een verzoek als bedoeld in het eerste lid wordt door het college ingediend bij de toetsingscommissie vangnet Participatiewet.

4 Onze Minister kan voorwaarden verbinden aan het besluit tot verlening van een vangnetuitkering.

5 Onze Minister kan een vangnetuitkering verminderen, intrekken of weigeren als:

a. hij het college een aanwijzing heeft gegeven als bedoeld in [artikel 76, eerste lid](#); of

b. het college in strijd handelt met een wettelijk voorschrift dat betrekking heeft op de vangnetuitkering of met een voorwaarde die aan het besluit tot verlening van een vangnetuitkering is verbonden.

6 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld voor:

- **a.** de gronden voor verlening van de vangnetuitkering;
- **b.** de berekening van de hoogte van de uitkering;
- **c.** de voorwaarden, die aan het verzoek worden gesteld;
- **d.** de wijze van beoordeling van het verzoek door de toetsingscommissie vangnet Participatiewet;
- **e.** de toepassing van het vijfde lid.

7 Bij ministeriële regeling worden regels gesteld voor de termijn waarbinnen een verzoek kan worden ingediend.

Lijst van gemeenten in dezelfde grootteklassen en met nagenoeg dezelfde bijstandsdichtheid:

Aalten

Bernheze

Bodegraven-Reeuwijk

Cranendonck

Dalfsen

Diemen

Drechterland

Heemstede

Hulst

Koggeland

Laarbeek

Leudal

Leusden

Loon op Zand

Medemblik

Oost-Gelre

Stede Broec

Uithoorn

Wageningen

Wijk bij Duurstede

Zaltbommel

Zeewolde

Zundert